

DECIZIA Nr.34 din 24 iunie 1993

cu privire la constituționalitatea art.20 alin.2 și art.22 alin.2 din Legea privind accizele la produsele din import și din țară, precum și impozitul la țigărele din producția internă și gazele naturale*

Publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.144 din 1.07.1993

Curtea Constituțională a fost sesizată, la data de 15 iunie 1993, de către 51 deputați, respectiv de domnii Stefan Sinkó, Ervin Zoltán Székely, Ákos Birtalan, Alexandru Kónya Hamar, Francisc Pécsi, Attila Varga, Ludovic Rákoczi, István Antal, Károly Kerekes, Emeric Dumitru Borbély, Iosif Alfred Mazalik, Árpád-Francisc Marton, Benedek Nagy, Francisc Bárányi, Lázár Madaras, Gheorghe Gorun, Ion Dobrescu, Zoltán Szilágyi, Ferenc Asztalos, Vasile Mândroviceanu, Alexandru Athanasiu, Dorel Coc, George Crin Laurențiu Antonescu, Constantin-Șerban Rădulescu Zonner, Vasile Lupu, Răzvan Dobrescu, Liviu Neculai Marcu, Ioan Mureșan, Barbu Pițigoi, Mihail Nica, Mircea-Mihai Munteanu, Viorel Pavel, Cornel Sturza Popovici, Ion Corniță, Doru-Mihai Dobrescu, Constantin Gheorghe Avramescu, Dinu Patriciu, doamna Teodora Bertzi, domnii Horia Mircea Rusu, Vasile Nistor, Ioan Timiș, Dragoș Enache, Nicolae Alexandru, Niculae Cervenii, Horia Radu Pascu, Ion Dinu, Ioan Victor Pica, Emil Livius Nicolae Putin, Ioan Németh, doamna Smaranda Dobrescu și domnul Vasile Gheorghe Victor Pop, asupra neconstituționalității art.20 alin.2 și art.22 alin.2 din Legea privind accizele la produsele din import și din țară, precum și impozitul la țigărele din producția internă și gazele naturale.

În sesizare, grupul de deputați susține că prevederile art.20 alin.2 din legea sus-menționată sunt neconstituționale, întrucât instituie un termen de prescripție de 5 ani, mai mare decât termenul de drept comun, de 3 ani, prevăzut de Decretul nr.167/1958, ceea ce este contrar prevederilor art.41 alin.(2) din Constituție, potrivit cărora proprietatea privată este ocrotită în mod egal de lege, indiferent de titular.

De asemenea, în sesizare se susține că și art.22 alin.2 este neconstituțional, deoarece exclude controlul judecătoresc al eventualelor greșeli sau abuzuri comise de organele administrativ-financiare în stabilirea și încasarea accizelor sau impozitelor respective, ceea ce contravine art.21 din Constituție, potrivit căruia orice persoană se poate adresa justiției pentru apărarea drepturilor, a libertăților și a intereselor sale legitime.

Curtea Constituțională, în temeiul art.3 alin.(2) din Legea nr.47/1992, constată că este competentă să soluționeze sesizarea, care s-a făcut cu respectarea prevederilor art.144 lit.a) din Constituție și ale art.17 alin.(1) din Legea nr.47/1992.

Potrivit art.19 alin.(1) din Legea nr.47/1992 s-a solicitat celor două Camere ale Parlamentului, precum și Guvernului, punctul lor de vedere în legătură cu sesizarea primită.

În punctul de vedere al Camerei Deputaților se arată, în esență, că art.20 alin.2 din legea ce face obiectul sesizării nu este în contradicție cu prevederile Constituției, întrucât taxa specială de consumație instituită de această lege, ca și termenul de prescripție corespunzător își află temeiul constituțional în art.43 alin.(1) și art.134 alin.(2) din Constituție, în virtutea cărora statul este îndreptățit să ia măsurile necesare pentru asigurarea surselor sale bugetare care să-i permită să se achite de obligațiile ce îi revin, inclusiv pe calea unei reglementări speciale adoptate de Parlament în baza art.85 alin.(1) din Constituție.

De asemenea, în punctul de vedere respectiv se arată că împotriva deciziei Ministerului Finanțelor, prevăzută de art.22 alin.2, există calea de atac reglementată de art.4 din Legea contenciosului administrativ nr.29/1990, întrucât excepția referitoare la art.3 din acest articol este abrogată, în temeiul art.150 alin.(1) din Constituție. De aceea, nici art.22 alin.2 din Legea privind accizele la produsele din import și din țară, precum și impozitul la țigărele din producția internă și gazele naturale nu este contrar unei prevederi constituționale.

În punctul de vedere al Guvernului se arată că taxele speciale de consumație, denumite *accize*, au fost instituite în corelare cu taxa pe valoarea adăugată, care intră în vigoare la 1 iulie 1993, astfel că termenul de prescripție de 5 ani prevăzut pentru taxa pe valoarea

* Legea nr.42/2993 privind accizele la produsele din import și din țară, precum și impozitul la țigărele din producția internă și gazele naturale (M. Of. nr.144 din 1 iulie 1993).

adăugată a fost preluat și la art.20 alin.2 din legea ce face obiectul sesizării. De aceea, având în vedere și prevederile art.22 din Decretul nr.167/1958, potrivit cărora impozitele și taxele datorate statului sunt supuse dispozițiilor privitoare la prescripția din legile speciale, precum și dispozițiile constituționale ale art.136, potrivit cărora taxele și impozitele sunt reglementate prin lege, se consideră că art.20 alin.2 din Legea privind accizele la produsele din import și din țară, precum și impozitul la țițeiul din producția internă și gazele naturale nu este neconstituțional, mai ales că veniturile statului nu fac parte din proprietatea privată a acestuia, ele subsumându-se sferei domeniului public.

În ce privește art.22 alin.2 din această lege, în punctul de vedere al Guvernului se consideră că, până la legiferarea unei proceduri fiscale, soluția adoptată nu contravine art.21 din Constituție, întrucât decizia Ministerului Finanțelor este definitivă numai în sfera jurisdicției administrative, iar partea interesată are deschisă calea recursului prevăzut de art.4 din Legea nr.29/1990, excepția din acest articol referitoare la art.3 fiind abrogată potrivit art.150 alin.(1) din Constituție.

Senatul nu a comunicat punctul său de vedere.

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ,

examinând sesizarea grupului de deputați, punctele de vedere ale Camerei Deputaților și Guvernului, precum și concordanța dintre textele legale a căror constituționalitate a fost contestată și dispozițiile Constituției, reține următoarele:

Potrivit art.20 alin.2 din legea ce face obiectul sesizării, termenul de prescripție pentru stabilirea accizelor sau a impozitului la țițeiul din producția internă și gazele naturale, precum și dreptul de executare silită a acestora este de 5 ani.

Se susține în sesizare că această prevedere ar fi neconstituțională întrucât, instituind o prescripție mai mare decât cea de 3 ani, ce reprezintă regula de drept comun potrivit Decretului nr.167/1958, încalcă prevederile art.41 alin.(2) din Constituție, referitoare la ocrotirea egală a proprietății private, indiferent de titular.

Este neîndoielnic că prescripția de 3 ani nu constituie o normă constituțională și că, în prezent, legislația prevede și alte termene de prescripție, în considerarea diversității situațiilor ce reclamă o reglementare diferită, cum sunt termenul de 5 ani pentru executarea silită a impozitelor și taxelor (art.45 din Decretul nr.221/1960), termenul de 5 ani pentru prescripția drepturilor bugetului de stat sau ale plătitorilor rezultate din Ordonanța privind taxa pe valoarea adăugată (art.29 din Ordonanța nr.3/1992, aprobată prin Legea nr.130/1992), termenul de 10 ani privitor la viciile ascunse ale unei construcții (art.30 din Ordonanța nr.25/1992 privind calitatea în construcții) sau termenul de 5 ani pentru evicțiunea bunului adjudecat (art.561 din Codul de procedură civilă). De asemenea, din însuși cuprinsul Decretului nr.167/1958 rezultă că termenul de 3 ani nu constituie norma de drept comun în materia taxelor și impozitelor cât timp, potrivit art.22 din acest decret, se precizează că pentru impozite și taxe termenele de prescripție sunt cele din legile speciale.

Veniturile bugetului de stat, întrucât acesta face parte, potrivit art.137 alin.(1) din Constituție, din bugetul public național, nu constituie proprietatea privată a statului. De aceea, creanțelor din impozite și taxe, ca venituri ale bugetului de stat, nu le sunt aplicabile prevederile art.41 alin.(2) din Constituție, referitoare la ocrotirea egală a proprietății private, indiferent de titular, mai ales că impozitele și taxele se stabilesc, după cum prevede art.138 alin.(1) din Constituție, numai prin lege. În consecință, instituirea de către legiuitor a unei durate de prescripție pentru o anumită categorie de impozite și taxe mai mare decât cea de drept comun nu este contrară Constituției, cu atât mai mult cu cât privește creanțe referitoare la executarea unei obligații prevăzute de art.53 alin.(1) din Constituție, potrivit căreia cetățenii trebuie să contribuie prin impozite și taxe la cheltuielile publice. O asemenea dispoziție este conformă prevederilor art.134 alin.(2) din Constituție, în temeiul cărora statul poate să ia anumite măsuri pentru asigurarea surselor sale bugetare, care să-i permită să se achite de obligațiile ce îi revin.

Cel de-al doilea motiv de neconstituționalitate se referă la art.22 alin.2, potrivit căruia plângerea împotriva deciziei Direcției generale a finanțelor publice și controlului financiar de stat județeană sau a municipiului București, prin care aceasta a soluționat o contestație privind stabilirea și încasarea accizelor sau a impozitului la țițeiul din producția internă și gazele naturale, după caz, și a majorărilor de întârziere, se soluționează de Ministerul Finanțelor, precizându-se că soluția dată de acest minister este definitivă și executorie.

Această prevedere, dacă ar avea înțelesul excluderii litigiului din competența organelor judecătorești, este neconstituțională, ținând seama de dispozițiile art.21 din Constituție,

referitoare la liberul acces la justiție, precum și de dispozițiile art.123 alin.(1) și art.125 alin.(1) din Constituție, potrivit cărora justiția se înlăptuiește în numele legii prin Curtea Supremă de Justiție și prin celelalte instanțe judecătorești stabilite de lege.

Se constată, însă, că într-o interpretare sistematică a art.22 alin.2 din legea ce face obiectul sesizării în contextul legislației, prevederile acestui articol nu pot avea semnificația excluderii jurisdicției organelor judecătorești în soluționarea litigiului.

Potrivit art.4 din Legea contenciosului administrativ nr.29/1990, actele administrative jurisdicționale pot fi atacate cu recurs, după epuizarea căilor administrativ-jurisdicționale, în termen de 15 zile de la comunicare, la secția de contencios administrativ a Curții Supreme de Justiție. Excepția prevăzută de acest articol referitoare la prevederile art.3 privind cererile legate de stabilirea și scăderea impozitelor, a taxelor și a amenzilor prevăzute de legile de impozite și taxe, întrucât înlătură jurisdicția instanțelor judecătorești, contravine art.21, art.123 alin.(1) și art.125 alin.(1) din Constituție și, deci, este abrogată, potrivit art.150 alin.(1) din Constituție. De aceea, împotriva deciziei Ministerului Finanțelor în soluționarea contestației privind stabilirea și încasarea accizelor la produsele din import și din țară, precum și impozitul la țigăiul din producția internă și gazele naturale, inclusiv majorările aplicate, există calea de atac a recursului la secția de contencios administrativ a Curții Supreme de Justiție. Precizarea din cuprinsul art.22 alin.2 referitoare la caracterul definitiv și executoriu al deciziei Ministerului Finanțelor nu poate avea alt înțeles decât acela că, în cadrul jurisdicției administrative, nu mai există o altă cale de atac. În lipsa acestei precizări, contestatarul s-ar fi putut adresa Guvernului, în cadrul recursului administrativ la organul ierarhic superior. Cât timp, însă, potrivit art.4 din Legea nr.29/1990, el are deschisă calea de atac a recursului la Curtea Supremă de Justiție – secția de contencios administrativ –, această prevedere nu poate avea un alt înțeles, întrucât ea se referă exclusiv la jurisdicția administrativă.

Legiuitorul, din considerente de operativitate, tehnicitate și economicitate, poate stabili o jurisdicție administrativă prealabilă celei judecătorești, ca, de exemplu, în materiile privind invențiile, pensiile, impozitele și taxele.

În ce privește constatarea abrogării normei de trimitere la art.3 din cuprinsul art.4 al Legii contenciosului administrativ nr.29/1990, ea se impune ținând seama de principiul potrivit căruia judecătorul, indiferent de jurisdicție, este obligat, în vederea soluționării cauzei supuse competenței sale, să constate dacă o prevedere legală, de care depinde această soluționare, este în vigoare sau, dimpotrivă, este abrogată. Or, în speță, constatarea abrogării normei de trimitere la art.3 din cuprinsul art.4 al Legii nr.29/1990 este esențială pentru stabilirea legitimității constituționale a art.22 alin.2 din legea ce face obiectul sesizării.

Având în vedere considerentele expuse, văzând și dispozițiile art.144 lit.a) și ale art.145 alin.(2) din Constituție, precum și prevederile art.20 alin.(2) și (3) din Legea nr.47/1992,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ,

În numele legii

DECIDE:

1. Dispozițiile art.20 alin.2 din Legea privind accizele la produsele din import și din țară, precum și impozitul la țigăiul din producția internă și gazele naturale sunt constituționale.

2. Dispozițiile art.22 alin.2 din legea sus-menționată, sub rezerva interpretării date în cuprinsul prezentei decizii, sunt constituționale. Totodată, constată că excepția prevăzută în art.4 din Legea contenciosului administrativ nr.29/1990, referitoare la art.3 din aceeași lege, este abrogată, potrivit art.150 alin.(1) din Constituție.

3. Prezenta decizie se comunică Președintelui României și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Deliberarea a avut loc la data de 24 iunie 1993 și la ea au participat Vasile Gionea, președinte, Viorel Mihai Ciobanu, Mihai Constantinescu, Miklós Fazakas, Ion Filipescu, Antonie Iorgovan, Ioan Muraru și Victor Dan Zlătescu, judecători.